

Začetek „alkemije“ je mističen (skrivnosten) ter sega v starodavne čase. Še le iz 4. stoletja imamo zgodovinske črtice od Novoplatonikov iz Aleksandrije. Ko so Arabci v 7. stoletju si prisvojili Egipt, požgali so jako bogato knjižnico v Aleksandriji, ali vse kaže, da so alkemistični spisi poleg korana odšli plamenom, ker kmalu so jih začeli novi gospodarji dežele prebirati in tudi uporabljati. Na svojem daljnem bojevanju proti zahodu vzeli so Arabi mnogo obetajočo umetnost seboj, in v lepi Španiji so jo dalje gojili. V 11. stoletju je potem od tod prišla na Francosko, Nemško in Angleško.

Njena glavna naloga je bila — spremeniti nežlahtne kovine v zlato ali srebro. S to neizvršljivo nalogo so se takrat lahko pečali, ker še niso vedli, da sta srebro in zlato prvotni tvarini — elementa. Ako bi pa bile pokazale poznejše iznajdbe, da so žlahtne kovine tudi sestavljene tvarine, nadaljevali bi gotovo še sedaj izdelovanje zlata. Tega mnenja je tudi Heferich, novejši prirodoznanec.

Napredujočemu človeškemu duhu se morebiti še posreči to, kar je hotela otročja fantazija in pohlepnost poprejšnjih prirodoznancev doseči z odločno gotovostjo že pred 100 leti.

V 4. stoletju p. Kr. je učil Egipčan Zosinus: „Nebeška bitja znajo narejati zlato in srebro in te so pokazale to iz ljubezni ljudem“. Vsled tega in pa ker so se večinoma duhovni pečali z alkemijo, imenovali so jo sveto umetnost. Toda egiptovski duhovni so raji sebi pripisovali to čast, kakor pa bogovom in tako je postal med njimi „Hermes Trismegistos“ praoče alkemiji. On je baje zapustil 20.000 spisov o svoji umetnosti in „Aleksander Veliki“ je našel na svojem potovanju skoz Egipt v njegovem grobu imenitno delo „tabula smaragdina“. Ta se nahaja v vseh alkemističnih knjigah srednjega veka kot najstarejši kodeks alkemije ter se glasi: „Loči zemljo od ognja, drobno od debelega in z velikim razumom mehko; potem se vzdiguje od zemlje proti nebu in zopet nazaj na zemljo ter dobi moč gornjih in dolnjih reči. Vsled tega bo tudi bežala od tebe tema. To je pa vseh moči najkrepkejša moč zaradi tega, ker bo prekosila vse tanke reči in prodrila vsa trupla. Imenovan sem Hermes Trismegistos, ker imam tri dele modrosti celega sveta“.

Kaj se je s tem stavki mislilo, je dandanes težko uganiti. Slaven alkemist „Bazilij Valentinus“ sam pravi: Tabula smaragdina je zelo temna ali umni alkemisti jo znajo razložiti.

V vseh časih je bilo pomanjkanje v življenju, — in bogastvo, zdravje ter dolgo življenje spozna množica vedno še za največjo srečo. To srečo so mislili doseči z čeznarturno močjo, in tako nezmotljivo sredstvo je bil „kamen modrijanov“. Rabili so ga do 12. stoletja za izdelovanje zlata, potem pa v zdravilstvu.

Kaj pa je bilo vendar to „kamen modrijanov“, ki so ga čislali kot dušo ali seme zlata?

Paracelsus ga opisuje kot stalno tvarino, rdečo kakor rubin, prozorno kakor kristal, mehko kakor smolo in vendar krhko kot steklo. Kakor kamen je bil le malo

znan, ali iz njega narejena štupa je rdeča in žafranasta ter zelo težka. Ta dragocena, čudovita tvarina se je tudi imenovala veliki eleksir, veliki magisterij, rdeča tinktura.

Na dvojni način je bilo mogoče narejati čudoviti kamen. Alkemist najde vodilo in k temu je treba predestinacije, na katero mora vsak najprvo sam verovati; nauči se pa tudi lahko od drugih, v tej reči posvečenih. Ali to je bilo jako težavno, ker velik greh je bil, z božjo pomočjo pridobljeno umetnost očitno učiti in jo tako mogoče celo izročati nevrednim. Sedanje in večne kazni so strašile tega, ki je znal sveto umetnost; grozne prisega so zavezale adeptu jezik in nihče ni narejal copernije v ječi ali drugače prisiljen. (Konec sledi.)

Novice.

— Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda se je letos vršil v Škofjiloki in sicer dne 5. t. m. Škofjaloka se je novič izkazala kot prava narodna tdnjava. Sprejela je zborovalce, katerih se je sešlo jako mnogo, presijajno. Zborovanje se je vršilo po običajnem redu. Obširnejše poročilo priobčimo v prihodnji številki.

— Prevzvišeni knezoškof dr. Missia, kateri se je radi zdravja več tednov mudil v Briksenu, se mudi zdaj kot gost celovškega knezoškofa v Blatnici nad Brezami.

— Sestanek slovenskih in hrvatskih državnih poslancev v Ljubljani dne 30. julija pozdravil je klub hrvatskih opozicijskih poslancev po svojih predsednikih baronu Juriju Rukavini in dr. Šandorju pl. Breščenskem. dalje vodja maloruskih poslancev Barwinski in v imeni kluba poljskih državnih poslancev grof Dzieduszycki.

— Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani je imelo dne 23. julija t. l. pod predsedstvom za društvo jako vnetega ter zaslužnega preblag gosp. Josipa Merka, c. kr. vladnega svetovaleca, svoj redni občni zbor. Iz poročila društvenega tajnika in iz poročila društvenega blagajnika je razvidno, da društvo sicer še jako trpi vsled potresnih hudih udarcev, za katerimi še vedno krvavi naše mesto ter cela Kranjska, vendar pa polagoma napreduje. Društvo sedaj šteje 36 ustanovnih, 87 rednih, 273 podpornih udov in jednega častnega uda t. j. slavna kranjska hranilnica, katere se društvo vedno hvaležno spominja; skupaj toraj 397 članov. Društveno imetje je v preteklem letu naraslo za 1738 gld. Da bi ne bili nasledki potresa tako hudo občutni, bilo bi se društvo gotovo že dosedaj tako opomoglo, da bi že sedaj moglo pričeti z zgradbo zavetišča samega, a v razmerah, v kakoršnih smo v istini, pa se je zgradba odložila v toliko, da se v proslavo petdesetletnice vladanja Njega Apostolskega Veličanstva Fran Josipa I. vloži temeljni kamen za zgradbo. Društvo se nadeja, zaupajoč na dobrotna mladino ljubna srca, da se bo takrat tudi efektna loterija, katero je vis. c. kr. finančno ministerstvo že dne 13. maja 1895 z 200.000 srečkami á = 25 kr. privolilo, toliko obnesla, da se bo z zgradbo tudi moglo pričeti. Razpečavanje srečk efektne loterije se prav te dni pričinja ter slavnemu občinstvu najtoplejše priporoča. Pri volitvi v društveno vodstvo za daljno dobo treh let so bili enoglasno izvoljeni dosedanji odborovi člani in sicer: Predsednik: Josip Merk, c. kr. vladni svetovalec; I. podpredsednik: Ivan Plantan, c. kr. notar; II. podpredsednik: Janez Flis, stolni kanonik in župnik; I. tajnik: Ivan Smrekar, mestni katehet; II. tajnik: Ivan Šubic, c. kr. ravnatelj obrtne in strokovne šole; I. blagajnik: Ferdinand Bradaška, mestni blagajnik; II. blagajnik: Frančišek Bahovec, mestni učitelj. Odborniki: Frančišek Hubad,

c. kr. ravnatelj tukajšnjega učiteljišča; Josip Hubad, c. kr. ravnatelj gimnazije v Kranji; Adolf Ledenik, trgovec, hišni posestnik; Frančišek Levec, c. kr. profesor in okrajni šolski nadzornik; Ivan Murnik, cesarski svetnik, deželni odbornik itd.; Ivan Perdan, predsednik trgovinske zbornice itd.; Andrej Zamejic, stolni kanonik. Presojevalca računov: Ivan Sušnik, stolni kanonik; Franc Doberlet, posestnik itd. Razošodniki: dr. Ivan Janežič, bogoslovski profesor; Matija Zamida, deželni svetovalec; Andrej Žumer, c. kr. okrajni nadzornik. Ker je namen društva jako blag in plemenit, tudi mi to društvo in njega podjetje svojim čitateljem najtoplejšje priporočamo.

Celjsko gimnazijsko vprašanje je postalo zopet jako akutno. Kakor smo poročali, da je shod slovenskih zaupnih mož spodnještajerskih, kateri se je vršil dne 20. julija v Celji, sklenil, izročiti vladi posebno spomenico glede celjskega gimnazijskega vprašanja. Ta spomenica se je izročila vladi dne 2. avgusta. Vlada je o oficijoznem razglasilu naznanila, da ne ustanovi paralelk, kakor so jih Slovenci zahtevali, zlasti pa, da ne odpravi sedanjega ravnatelja Končnika, kateri je največji sovražnik Slovencev. Vlada hoče vzdržati nekake provizorne nižjegimnazijske razrede za Slovence, sicer pa smatra Celje za nemško mesto, do katerega nimajo Slovenci nobenih pravic. Po našem mnenju je dolžnost štajerskih Slovencev, da iz tega izvajajo konsekvence tako napram vladi, kakor napram celjskemu mestu.

— **Imenovanja.** Finančni tajnik pri ljubljanskem finančnem ravnateljstvu gosp. dr. Ivan Mrak je imenovan finančnim svetnikom — Semeniškega spirituvala gosp. Jož. Erkerja imenoval je cesar stolnim kanonikom v Ljubljani.

— **Odličen gost.** Slavnoznan srbski pesnik Jovo Sundečić se je pripeljal iz Kotora v Ljubljano da pozdravi svoje prijatelje, in si ogleda našo lepo Gorenjsko. Sporočamo mu svoj iskren pozdrav!

— **Uradna tajnost** je stvar, katere spoštovanje je pač prva dolžnost vsacega uradnika. Kdor tajnosti ne varuje, se strogo kaznuje. Z nemškimi uradniki se seveda milejše ravna, kakor s slovanskimi. Višji policijski komisar v Celovcu je bil izdal nemškimi listom tajni ukaz ministerskega predsednika glede nemškonacionalnih agitacij. Za kaznen je bil premeščen na boljše mesto. Da je to storil kak slovanski uradnik, pogнали bi ga bili brez usmiljenja iz službe.

— **Obstrukcija na Koroškem.** Vzglede mestne občine Beljak, ki je sklenila, da ustavi s 1. septembrom t. l. delo v prenešenem delokrogu, posnemajo sedaj tudi drugi občinski zastopi. Doslej so sklenile obstrukcijo občine: Seeboden, Spital ob Dravi in St. Martin ob Beljaku, a gotovo jim slede še druge.

— **Tržaški delavci** so jeli kar trumoma prehajati v socijalnodemokratični tabor, vsled česar so slovenski rodoljubi v Trstu jeli misliti na posebno organizacijo slovenskih delavcev. Te dni so začeli peki štrajkati in sicer so rogovilili tako, da je morala vlada poklicati vojaštvo na pomoč.

— **Potresna opazovalnica** se ustanovi na ljubljanski realki. Nje upravitelj bo prof. A. Belar, kateri v svrhu studij sedaj popotuje po Italiji. Naprava take opazovalnice je jako umestna.

— **Umrli** je na Rakeku Ernest Majster, mlad rodoljuben železniški uradnik, katerega je poštni nadkomisar Cora dolgo časa krivično preganjal. Bodi mlademu možu ljub spomin.

— **Trgovinska in obrtniška zbornica** je, ustrezaje nujni potrebi, poskrbela, da so se vršila ta teden v Ljubljani poljudna predavanja v novi občni pridobnini. Predavanja so bila dobro obiskana.

— **Zdravniška zbornica za Kranjsko** je imela dne 27. julija v Ljubljani svoj redni občni zbor, kateri je sprejel mej drugim tudi obsežno stanovski red, kar je iskreno odobravati.

— **»Zur guten Stunde«** je naslov nemškemu ilustriranemu listu, kateri je tudi po slovenskih pokrajinah močno

razširjen. Ta časnik je začel v najnovejšem času tako nesramno obrekovati avstrijske Slovence, da ni častno za nobena Slovenca, ako je še naročen na ta list, pač je [pa dolžnost vsacega rodoljuba, da agitira z vsemi močmi na to, da naročniki list odpovedo.

— **Letno poročilo c. kr. obrtnih strokovnih šol** (strokovna šola za obdelovanje lesa z javno risarsko šolo in strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo) v Ljubljani v šolskem letu 1896/97. Na svetlo dal c. kr. direktor Ivan Šubic Učiteljski zbor šteje: ravnatelja, strokovna šola za obdelovanje lesa 13 učiteljev, strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo pa 6 učiteljev oziroma učiteljic. Na zavodu je 5 Fran Josipovih in 16 hranilničnih, po Mariji Valeriji imenovanih ustanov. Preteklo šolsko leto je bilo za obe strokovni šoli doba notranje konsolidacije in mirnega razvitka. V vseh oddelkih je bilo nepričakovano veliko učencev, tako, da je število vseh vpisanih obiskovalcev največje, odkar obstojita zavoda. Javna risarska šola je bila tudi prenapolnjena ter je štela 106 frekventantov, tako, da je pač največja inštitucija te vrste v Avstriji. Vsled tolike udeležbe sta se morala tudi letos otvoriti dva oddelka. Iz statističnih podatkov navajamo: koncem šolskega leta je bilo skupaj 66 rednih učencev in 7 hospitantov. Povoljnega uspeha je izvršilo letos 49, nepovoljnega pa le 7 učencev. Po narodnosti je bilo 82 Slovencev, 6 Nemcev, 1 Hrvat in 1 Italijan. Po veri je bil le 1 protestant. Prihodnje šolsko leto se prične 18. septembra t. l. Vpisovanje so prične 16. septembra. Vpisati je možno učence, ki imajo izpustnice ljudske šole in ki so izvršili 14 leto.

— **Za trtnico v Škocijanu** je dovolilo poljedelsko ministerstvo podpore 300 gld.

— **Toča** je dne 23. julija v raznih krajih na Dolenjskem hudo pobila. Škoda je jako znatna in dolžnost države je, da zadetim prebivalcem priskoči z znatno podporo na pomoč.

— **Mestna hranilnica v Rodovljici.** V mesecu juliju 1897 je 168 strank uložilo 21344 gld. 16½ kr., 76 strank vzdignilo 14180 gld. 48 kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 16596 gld. Stanje ulog 271805 gld. 76½ kr. Denarni promet 68379 gld. 1 kr.

— **Papirni goldinarji.** Od 24. julija 1894 je od 57.883.361 gld. prišlo do konca junija 1897 iz prometa 57.170.093 gld. Ostane torej še koncem junija 713.268 gld. v prometu.

— **Grozna povodenj.** Dunaj in skoro vse dežele na severu avstrijske države zlasti Češko je zadela velikanska katastrofa: povodenj. Škoda je neprecenljiva in nepovračljiva. Dunaj je bil proti strani Dunava v veliki nevarnosti. Voda v Dunavu je bila že 5 metrov 30 cm nad normalom, a je še vedno naraščala. Že je bila v Pratru, in ondodnih Benetkah. Pri Tulnerfeldu je predrila Dunava v daljavi sto metrov nasip, in voda je udrila z grozno silo preko Tulnske doline, pokrivajoč polje in travnike visoko s kalnimi valovi. Vse žito in vsi pridelki so uničeni. Nasip, ki ščiti kraje Kaiser-Ebersdorf Albern in Mannswörth so bili v veliki nevarnosti. Ljudstvo je bežalo iz hiš, katere stoje še zdaj globoko v vodi. S čolni se rešujejo ljudje na vse strani. V Išlu ne morejo ljudje nikamor. Cesar ni mogel na Dunaj. Več hiš se je ondu že podrlo, tako tudi v Trutnovu in Ausse. Cesar je ukazal pripeljati s čolni živeša v letovišče ker vlada nečuvna draginja; cesarica pa nabira osebne milodare za nesrečne kraje. Zopet se poroča iz raznih krajev na Solnograškem, Zg. Avstrijskem in Štajerskem o nesrečah. Veliko ljudi se je utopilo. Grof Badeni je sporočil prizadetim krajem, naj se obrnejo do njega za denarno pomoč. Cesar pa je nakazal iz privatne blagajne razne podpore za Češko 30000 gld. Mladočeški poslanci so se sešli, da se posvetujejo, kake korake store za državno pomoč.

— **Nov red.** S cesarjevim dovoljenjem nastani se v Avstriji nov samostanski red Kamilancev, kateri otvori za jubilej 50letnice cesarjevega vladanja bolnico za moške. Redovniki so sami duhovniki ter se nazivljejo po sv. Kamilu de Lellis. Red je razširjen zlasti po romanskih deželah.

— **Babjeverski strah.** Kitajci mislijo, da so nerazrušljive stavbe, pod katerimi se pokoplje otrok. Železnice so dobre, če se pod vsak prag pokoplje jeden otrok. Sedaj se je raznesla novica po „nebeškem cesarstvu“, da rabijo Rusi za novo železnico človeških žrtev, in da je ruski poslanik v Pekingu že prosil cesarico kitajsko, da mu dá 2000 kitajskih otrok. Strah je velik.

— **Kako časte Nemci in kako časte Poljaki svoje pesnike** pojasnjuje posebno dobro naslednje: Nemški pesnik Liliencron je v velikih denarnih stiskah. Nemci so, kakor znano, narod pesnikov, in takemu je seveda malo mar, če mu nekaj pesnikov lakote pomre. Nekateri Liliencronovi čestilci se sklenili, napraviti za pesnika kolekto. Razglasili so oklic na nemški narod. 700 časopisov je ta oklic priobčilo, in res nabrala se je kolosalna svota 120 gld! Teh 120 gld. bodo Nemci ponudili jednemu največjih svojih pesnikov kot „dar narodov in dokaz narodove hvaležnosti“. — Za spomenik slavnemu poljskemu pesniku in književniku Mickieviču so nabrali njegovi rojaki veliko večjo svoto, kakor je potrebna. Samo pri uredništvu „Varš. Kurjera“ so našli preostanka 140.000 rubljev. (Vsak večji list se je namreč zavezal, da nabere del po-

trebne svote.) A tudi drugi listi izkazujejo preostanke. Radi tega so uredništva naprosila oblast, da se porabijo ostali novci za razne dobrodne svrhe na spomin Mickieviču, „Varšav. Kurjer“ pa prosi dovoljenja, da se napravi iz 150.000 rubljev zaklad, iz katerega bi se vsako leto na rojstveni dan pesnika dajale nagrade za najboljše povesti, drame in kritike. Varšavski knjigarnarji in zalagatelji pa pripravljajo za Mickievičevo stoletnico raznovrstna izdanja njegovih del. Poljski skladatelji hočejo prirediti za ta dan glasbene ilustracije, a umetniki albume in slike tipov in prizorov iz raznih del tega velikega pesnika. — Tudi Slovenci bomo praznovali kmalu stoletnico Fr. Prešerna. Kako jo proslave naši književniki, slikarji in kiparji? Kako je proslavi naše občinstvo?

— **Röntgenovi žarki v službi živeža.** Kemiki so to epohalno najdbo jeli izrabljati za preskuševanje živil na njih zdravost. Tako se s pomočjo Röntgenovih žarkov zamorejo preiskati zabela, meso, jajca, kava, sadje, z jedno besedo vse živilo, ako je zdravo, t. j. sveže in originalno, nepokvarjeno. Tacih žarkov nam je zares v marsikaterem pogledu potrebno!

Loterijske srečke.

/ Lincu dne 31. julija t. l.: 65, 3, 34, 13, 32.

V Trstu dne 31. julija t. l.: 21, 82, 26, 18, 34.

V Pragi dne 4. avgusta t. l.: 53, 73, 37, 64, 48.

Razglasilo.

Podpisano mestno županstvo naznanja, da se bodo vršili od sedaj najprej v **Novem mestu (Rudolfovem) na Dolenjskem ob vsakem sejmu za govejo živino tudi** (3)

konjski sejmi,

in sicer:

- 1.) vsak prvi pondeljek vsakega mesca (ako pade na tak pondeljek praznik, vrši se sejm prihodnji pondeljek), toraj 12 sejmov; nadalje ob vsakem letnem sejmu, kakor:
- 2.) januarja v torek po sv. Antonu;
- 3.) aprila v torek pred sv. Jurjem;
- 4.) avgusta v torek po sv. Jerneju;
- 5.) oktobra v torek po sv. Lukežu;
- 6.) decembra prvi torek v adventu;

Prvi konjski sejm bode torej

☛ dne 2. avgusta 1897. ☛

kot prvi pondeljek meseca avgusta.

Prirejeno je za te sejme vsestransko pripravno in prostorno **ново sejmišče** tik državne ceste za novomeškim pokopališčem s posebnim dohodom in posebnim odhodom kakor tudi poskuševališčem za konje na sejmišču samem.

Mestno županstvo v Novem Mestu,

dne 10. julija 1897.

Župan:

dr. Schegula.

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih (60-2) oblastev. (7)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesi in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“.** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejo ponaredbo. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštne povzetju.

☛ Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.